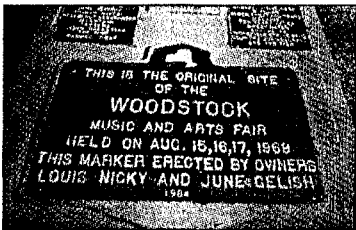

KULTUR

KRITIKK OG DEBATT

Woodstock som vare

MINNESTEINEN over Woodstock 69 – en begivenhet som nå resirkuleres og selges dyr.

Ironien er utrolig: Denne helga «feirer» - 25-årsjubileet for Woodstock med et kremmerjippo bygd på alt hva det opprinnelige Woodstock var en prøyest mot. Helgas satellittsprete mim-røstund er enda en bekreftelse på at alt kan selges for dollar, og at det vil bli kjøpt. Må det være tillatt å spy av hele greia?

TERJE MOSNES

Og skyldes kyalmen i så fall bare kryoverskudd hos en såkalt 68-er som skal ha seg frabedt at etterslekten ikke med myten? Jeg protesterer! Som borgerlig-

gjort 47-åring har jeg inngått for mange kompromisser til å leve andres pietet eller ærefrykt overfor Woodstock eller for den saks skyld hele hippietida. Men jeg vedkjenner meg å ha lovd engasjert på 60-tallet, som en av dem som elsket høy musikk høyere enn Mao og største Rolling Stone i steden for Das Kapital. Vi var en del som fikk noen grunnleggende radikale verdinormer fastsat i den autoritetsfoktende, anti-kommersielle tidsånd på 60-tallet, og Woodstock-festivalen var, på godt og vondt, et genuint uttrykk for denne tidsånden. Hva slags tidsånd er dagens Pepsi-Gram-og-TV1000-Woodstock et utslag av?

■ Av super-kommersialismens iskalde tidsånd, spør du meg. Der Vietnamkrigen, Chicago-konventet og mordet på Martin Luther King dirret som en nær, tragisk torden over det opprinnelige Woodstock, gneidrer nå støyen fra en veritabel pergemaskin. Herrens som arrangerer festen selger dyr nostalgisk til alle som vil kjøpe, og de er som kjent mange. I verste kremmeland markedsføres julleget som ekte vare, og skal det ikke bli herlig med en weekend full av «fred og musikk»?

Det er som å tro at form er det samme som innhold. At dyden kan mistes to ganger.

■ Alle har minner. Besteforeldrene mine glemt aldri folkfestene rundt Oscar Mathiesens bragger på Frogner Stadion. Mådagene i 1945 er min foreldregenerasjons kanskje mest utslettelige fellesopplevelse. Mår enn én gang fortalte de om disse begivenhetene, og kanskje klang lergeselen i stemmene deres da. Men var det noen gang snakk om å «gjenskape» de store byeblikkene? Selvfølgelig ikke. Store øyeblikk lar seg ikke gjenskape, og de visste det. Men i min generasjon er det åpenbart mulig å selge blasse kopier av 25 år gamle høydepunkter dyrt. Var det noen som snakket om «virtuell virkelighet», og trodde at lissom-opplevelse bare har med data-teknologi å gjøre?

■ Det sies at mange unge reiser til Woodstock denne helga for med egne sanser å oppleve det foreldrene deres har gnått om i 25 år. Arme djevler – måtte de i det minste få høre noe bra musikk, sånn at de iallfall får litt igjen for strevet. Men mest av alt: Måtte de lykkes i å gjenskape så mye kaos, anarki og profitorhat at spekulantene bak hele greia blir sittende igjen med fallitt på det hele er over. Da ville iallfall en snev av genuin tidsånd ha feid over «jubileet».

Kronikk og debatt
på side 22 og 23, del 2

De er overalt

SK 561 (Dagbladet): – Sjå der, mamma! Der e ei te! Dæm e så søt, mamma! Barnestemmen fra Distrikts-Norge klinger henrykt gjennom varmedøset i kabinen. Flyet saktner farten etter landing og taxer bortover rullebanen, det er stadig fasten seatbelts, men passasjerene har vaksomt begynt å tenke på bagasje og ankomst.

Hva er det då barnet ser, mōntro? Gjennom flyvinduet tegner Charles de Gaulle-aerogarens imponerende konstruksjoner seg i det fjerne; ellers bare rullebanenes strenge betongmønster med brunsvide gresspartier imellom.

Da plutselig: Et par ører stikker opp mellom gressstutene der utenfor høyre ving. Så et par ører til. Kaniner.

Et kaninpar holder hus her ute på rullebanen i verdensbyens trafikkmaskin! Ikke rart barnet fra Norge fryder seg. Rørende er det, i denne dirrende hette av bensindamp og brølende jetmotorer, at de små Guds skapninger hopper ufortrødet rundt eller setter seg vaksomt med ørene til værers mens de lyserøde neseborerene dirrer følsomt mot vår landing.

Men der er flere ører, litt lenger ute. Og der et par til, og enda flere. Bevares, det er kaniner overalt, hele gressmatten mellom landingsstriperne simpelthen kryr! Det er som man må tenke seg prærinen i Australia: et eldorado for hoppende, gnagende, gravende, parende kaniner, uendelig mange, så langt øyet kan se.

HANS FREDRIK DAHL

■ Underlige verden. Her på verdensbyens internasjonale hovedflyplass, hvor brølende maskiner letter og lander i ett sett, hvor ørenslud eller naturfred ikke er til å tenke på, akkurat her, i mellomrommene mellom Paris-traffikkens evige rush av avganger og ankomster, her bor kaninene, her lever og formerer de seg i idyllisk, livsbejende yngel.

Og så akkurat her! Mot alle verdens anonyme, åndstømte flyplasser står Paris Charles de Gaulle frem med overlegen sofistikert eleganse. Hovedhallens sirkelform med kuppelen i sentrum, der glasstuber på kryss og tvers gjennom rommet bringer passasjerer i alle vinkler og retninger i et landskap som mest likner en futuristisk tegneserie; de utstrålende satellitter hvortil du bringes på glidende bånd gjennom underjordiske passasjer i vakre, cappuccino-fargede buer svalt indirekte opplyst: Jo, de Gaulle er et vidunder av teknisk estetikk, av fransk smak og ingeniørkunst i den skjønneste forening.

Men nå altså: undergravet av kaniner.

Vi forlater flyet og seiler på glidende bånd inn mot metropolen.

■ Café de la Paix, noen timer senere:

– Nei, jeg har ingenting stjålet! Jeg er ingen tyv! Herren der lyver!

Den skingrende stemmen bærer over fortasbordenes sorl, får japanske turister og shoppingmatte pariserer med svulmende bager fra Galerie Lafayette til å stinne et øyeblikk: alle hender søker uvikkelig vesken, lommeboken, altså gudskjelov på plass, men hvem er det som roper?

Ingen ser så troskyldig ut som en beneiktende lommetyv. «Sette opp et

Tegning: ARNE NØST

ansikt,» sier vi på norsk. Det er hva mannen gjør: setter opp et forbauset-ignert, uskyld-såret ansikt med perfekt mimikk. Hvordan kan man tro dette om ham! Min herre... Men stemmen, stemmen roper ham. Det samme gjør mumlingen, etterhvert stigende til tydelige vredesutbrudd, i hans følge: En gruppe menn med påfallende like ansikter og samme etniske preg, hva det nå kan være, utfolder et skuespill på fortauet, der anklager og motbeskyldninger suser gjennom luften, tyv, fornærmelse, hvabehager, ta den... To gendarmmer kommer til, unge og uøvde, arreterer med en klosset gest de to verste kamphanene og trekker dem nedover fortauet; «hjelperne» svirrer rundt, plutselig får den yngste gendarmen en kraftig dytt i ryggen, mister arretanten, som forsvinner som et lyn, flokken spres i mengden, politiflyter, sirener, flere fløyter og sirenene forsvinner nedover boulevardens mylder.

Kelneren, rødmusset med sort bart, påfallende lik André i «Allo-allo», bøyer seg over bordet med våre glass og sier trett: – Forsiktig, det kryr av dem i dag.

■ Noen dager etter, midnatt på Place de la Bastille:

Det er dagen for det årlige brosteinsballet på Paris' radikale plass. Glade mennesker med sympatier til venstre trækker vals og hopser samba til orkestret på tribunen som er reist utenfor den nye operabygningen. Byens politiske geografi forneker seg ikke. Alle høyre-demonstrasjoner her i Paris går fra Étoile ned Champs-Élysées til Concorde-plassen; alle opptog og arrangementer til venstre begynner på Bastille og ender på Nations. Så her trår vi dansen blant franske SV-ere, gode, solidariske mennesker som slutter opp om nabolagsfester og gjerne tar et tak mot rasismen. Trekkspillet fra tribunen løper opp og ned skalaen i energiske lili-lala-lili-la-

la-fraseringer, det handler om Seinen eller takene og det er riktig morsomt.

Det smeller, hele tiden smeller det i noe som ikke er spraking fra høyttalerne. Plutselig smeller det rett ved og det høres som en kinaputt, det smeller én til og enda én, damene trekker nervøst i skjortene og herrene forsøker med tilsynelatende nonchalance å sparke unna gresshopper og kinaputter som med fresende lunter truer med å knalle av under føttene våre. En vals på kruttlapper, det er hva vi danser; later som ingenting og morer oss med over kroppen mens bena febrilsk forsøker å unngå krutt-smellene.

■ Det er de mørkhudede som står rundt, som kaster eksplosivene. Med et flir tenner araberguttene fire-fem kinaputter tredd mellom fingrene og kaster dem inn under bena våre. Knallperler, gresshopper, små bomber går samme veien. Sporten er åpenbart å sende dem langt mellom de dansendes ben, så smellet kommer midt inne i mengden.

Muslimere danser jo ikke. Hva skal de gjøre, annet enn å få fart på våre trinn på denne måten?

Men vi enser dem ikke. Vi later som ingenting, danser videre på vårt hyggelige brosteinsball, lili-lala-lili-lala, ingen skal få ødelegge for oss.

Det går forresten merkelig bra; ingen blir direkte såret selv om krutt-slam og brente hull etterhvert blir vanlige i denne underlige rasekrigen. Ilte smell og lystig trekkspill følger over plassen, kruttøyken blander seg med svetten fra de dansende og stiger opp fra Place de la Bastille som en mangekulturell damp.

■ Der kommer en av lederne i arrangementskomiteen, gjenkjennelig på trikolor-armbindet, valsende forbi med sin kone. Et par i sin beste alder, et par av den beste vilje. Vi synes vi hører ham si til henne:

– Merde, det kryr av dem i dag!